

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 3 syksy 2010

A osa:

1. Olkoot $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^2 + 1$ ja $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $g(x) = x + 1$. Määää funktiot $f \circ g$, $g \circ f$, $f \circ f$ ja $g \circ g$.
2. Olkoot f ja $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ funktioita. Mitä voidaan sanoa yhdistetyn funktion $g \circ f$ kasvavuudesta ja vähenevyydestä, kun
  - a) f ja g ovat kasvavia, b) f ja g ovat väheneviä,
  - c) f on kasvava ja g on vähenevä, d) f on vähenevä ja g on kasvava.
3. Olkoot $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ bijektio ja $g(x) = 7f(x) + 8$ kaikilla $x \in \mathbb{R}$. Osoita, että $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ on bijektio.
4. Määää $\sin x$ ja $\cos x$, kun x on
  - a) $n \cdot \frac{\pi}{4}$, $n = 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8$,
  - b) $n \cdot \frac{\pi}{3}$, $n = 1, 2, 4, 5$,
  - c) $n \cdot \frac{\pi}{6}$, $n = 1, 5, 7, 11$.
5. Olkoot $\frac{\pi}{2} < x < \pi$ ja $\sin x = \frac{4}{5}$. Määää
  - a) $\sin 2x$, b) $\cos 2x$, c) $\tan 2x$.
6. Osoita, että
  - a) $1 + \tan^2 x = \frac{1}{\cos^2 x}$, kun $x \neq \frac{\pi}{2} + n\pi$, missä $n \in \mathbb{Z}$,
  - b) $\cos^4 \alpha - \sin^4 \alpha = \cos 2\alpha$ kaikilla $\alpha \in \mathbb{R}$.

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 3 syksy 2010

B osa:

1. Olkoot f ja $g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ funktioita. Mitä voidaan sanoa yhdistetyn funktion $g \circ f$ parillisuudesta ja parittomuudesta, kun
  - a) f ja g ovat parillisia, b) f ja g ovat parittomia,
  - c) f on parillinen ja g on pariton, d) f on pariton ja g on parillinen.
2. Olkoot $f(x) = \sqrt{x+1}$ ja $g(x) = x^2 - 1$. Määrä $(f \circ g)(x)$ ja $(g \circ f)(x)$ sekä määrittäsjoukot $D_{f \circ g}$ ja $D_{g \circ f}$. Ratkaise yhtälö $(f \circ g)(x) = g(x)$.
3. Bijektio $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ toteuttaa yhtälön $f(f^{-1}(x) + x) = f(2x)$ kaikilla $x \in \mathbb{R}$. Määrä funktio f .
4. Olkoot $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$. Osoita:
  - a) Jos $(f \circ g)(x) = x$ kaikilla $x \in \mathbb{R}$, niin f on surjektio.
  - b) Jos $(g \circ f)(x) = x$ kaikilla $x \in \mathbb{R}$, niin f on injektio.
  - c) Jos edellisten kohtien molemmat ehdot ovat voimassa, niin $f^{-1} = g$.
5. Laske $\sin \frac{x}{2}$, kun $\tan x = \frac{12}{5}$ ja $\pi < x < \frac{3\pi}{2}$.
6. Osoita, että $\frac{1-\cos \alpha}{\sin \alpha} = \tan \frac{\alpha}{2}$, kun $\alpha \neq n\pi$, missä $n \in \mathbb{Z}$.
7. Määrä $\sin(x+y)$, kun $\sin x = \frac{3}{5}$, $\cos y = \frac{7}{25}$, $0 \leq x \leq 2\pi$, $0 \leq y \leq 2\pi$, $x \notin [0, \frac{\pi}{2}]$ ja $y \notin [0, \frac{\pi}{2}]$.